Stuk **146** (1980-1981) – Nr. 1

ARCHIEF
VLAAMSE RAAD
TERUGBEZORGEN

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1980-1981

17 JUNI 1981

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer L. Lindemans –

houdende wijziging van de spelling en de schrijfwijze van geslachtsnamen

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De huidige spelling en de schrijfwijze van de geslachtsnamen in de Zuidelijke Nederlanden vindt zijn oorsprong in de manier waarop deze namen werden opgetekend in de eerste akten van de burgerlijke stand van het einde van de 18e eeuw.

Het hing gewoon af van de inspiratie van de ambtenaar van de burgerlijke stand, of iemand als Vanderstraeten, Van Der Straeten, van der Straeten, Vander Straeten, Van Derstraeten, Vanderstraete enzovoort, werd ingeschreven, en dit ongeacht de schrijfwijze van de naam tijdens het Ancien Regime.

Meestal werd de 18e eeuwse spelling gebruikt. Er zijn nochthans vele uitzonderingen : van de Straten (-Waillet), Akkermans, de Sadeleer, Dierkens enzovoort.

De wet van 11-21 germinal jaar XI heeft deze spelling en schrijfwijze, hoe willekeurig ook tot stand gekomen, zonder meer geijkt. Volgens deze wet kan geen wijziging van de aldus geschreven naam door de regering worden toegestaan, tenzij daartoe geldige redenen bestaan.

De regering beslist soeverein over de aanvraag tot naamswijziging. Er bestaan een tiental redenen, die door de regering als geldig worden beschouwd. (W. Pintens, APR, tw. Naam,nr. 151 e.v.). Geen enkele heeft betrekking op een correcte spelling of schrijfwijze van de naam.

Integendeel wordt een verbetering van de schrijfwijze door het splitsen van de aanlopen „van" en „de" getroffen door een speciaal registratierecht van 20.000 frank. En bovendien moet de aanvrager nog kunnen bewijzen dat zijn naam eertijds werd geschreven met afscheiding van de aanlopen van de stam.

Het voorstel van decreet strekt ertoe aan de belanghebbenden die erom verzoeken, het recht te verlenen op wijziging van hun geslachtsnaam ten einde deze in overeenstemming te brengen met de huidige spelling en schrijfwijze van de Nederlandse taal, zoals dit overigens in Nederland gebruikelijk is.

Aldus ligt het in de lijn van een van de taken van de Vlaamse Raad bij te dragen tot de bescherming en de luister van de Nederlandse taal.

In een hiermee verwant voorstel van decreet (Stuk 168 (1976-1977) – Nr. 1) hadden wij voorgesteld de schrijfwijze van de aanlopen in geslachtsnamen rechtstreeks door het decreet te regelen. In zijn advies van 5 mei 1978 gaf de Raad van State als zijn mening te kennen, dat de (toenmalige) Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap deze materie niet kan regelen, vermits zij betrekking heeft op de staat der personen.

In het huidig voorstel wordt de beslissing tot naamwijziging behouden bij de regering. Het decreet schrijft enkel de voorwaarden voor, waarin de regering, uit hoofde van de bescherming van de Nederlandse taal, de reden tot naamwijziging gegrond moet verklaren.

Het voorstel heeft geenszins de ambitie deze aangelegenheid in zijn geheel te regelen. De bespreking van de artikelen leert hoe voorzichtig het voorstel de kwestie aanpakt.

Bij ondervinding weten wij, hoevelen belang stellen in de wijziging van de schrijfwijze van hun geslachtsnaam, bestaande uit aanloop en stam. De moderne spelling van de geslachtsnaam schijnt minder belangstelling te wekken, alhoewel beide gegevens - schrijfwijze en spelling - moeten steunen op éénzelfde bekommernis.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Conform artikel 19, § 1, 2e lid van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, vermeldt dit artikel dat het voorstel van decreet een aangelegenheid regelt zoals bedoeld in artikel 59 bis van de Grondwet.

Artikel 2

In artikel 2, eerste lid, wordt het decreet beperkt tot de wijziging van geslachtsnamen die in het Nederlands of een Nederlands dialect zijn gesteld. Het decreet kan dus niet betrekking hebben op het wijzigen van de schrijfwijze "Dupont" in „du Pont".

Ongetwijfeld zijn er grensgevallen, waarover de in artikel 7 bedoelde commissie zich zal te beraden hebben. Namen zoals Delwaide, Derine, Debunne, De Lille laten twijfels toe. De bovenbedoelde commissie zal zich hier moeten laten leiden door de oudst bekende schrijfwijze van de naam en zijn daarop steunende etymologische verklaring.

Integendeel is, volgens artikel 2, tweede lid, het decreet toepasselijk op vernederlandste namen van vreemde oorsprong. Hier denken wij aan namen zoals Dugardyn, Cardyn, Lammertyn, Borgenon, Gileyn, Lefever, Pieraert, Wannyn, Markey, Catteeuw, Godefroodt, Donvil, Coelenbier enzovoort. Het zal vanzelfsprekend een oordeelkundig onderzoek vergen van de hierboven bedoelde commissie om in deze gevallen een vaste rechtspraak te vestigen.

Artikel 3

Artikel 3 beperkt het opzet van het decreet tot een dubbel doel : de geslachtsnamen in overeenstemming te brengen met de huidige spelling en/of schrijfwijze van het Nederlands.

Dit artikel zegt meteen dat zulke wijziging slechts op aanvraag van de belanghebbende geschiedt. De wijziging van naam wordt niet opgelegd (zoals het geval was in het voorstel van decreet Stuk 168 (1976-1977) – Nr. 1). Het voorstel kan vergeleken worden met de Zweedse wet van 11 oktober 1963, § 8, die, op aanvraag, de wijziging van een al te verspreide geslachtsnaam in een meer specifieke de plano toelaat.

Artikel 4

Artikel 4 beperkt de wijziging in die zin, dat zij geen fonetische gevolgen met zich mag brengen. „Caemerlinck" mag niet „Kamerling" worden ; „Vandeuren" niet „van Doren".

Artikel 5

Artikel 5 legt de modernisering van het geheel van de geslachtsnaam op. „Quaeghebuer" moet dus „Kwagebuur" worden en niet „Quagebuur" of „Kwagebuer".

Artikel 6

In artikel 6 wordt het lot van de aanlopen „van", „de" en samenstellingen van beide geregeld. „Vanhamme" wordt dus „van Hamme", „Vandenberghe" wordt „van den Berge" enzovoort.

Het is ondoenbaar ook de overige aanlopen te willen regelen, zoals daar zijn „ver", „der", „ter", „uytter", „tser" enzovoort. De regeling van deze materie zou leiden tot een on-nederlandse gedaanteverwisseling van familienamen.

De rechtspraak van de hierboven bedoelde commissie zal ook dienen uit te maken of het „Janssen" wordt dan wel „Jansen", Thonissen" of „Tonissen", „Matthijs" of „Mathijs" of „Matijs" enzovoort.

Artikel 7

Om een wetenschappelijke verantwoording van de voorgestelde naamwijzigingen te waarborgen, vereist artikel 7 het voorafgaand advies van de Nederlandse afdeling van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie. Ten einde het aantal commissies niet te vermenigvuldigen, leek het ons aangewezen de materie te onderwerpen aan voornoemde Koninklijk Commissie, alhoewel zij slechts een onderdeel van de naamkunde bestudeert (in Vlaanderen bestaat enkel aan de Katholieke Universiteit van Leuven een Instituut voor Naamkunde). Toch verlieze men niet uit het oog, dat plaatsnamen en dialecten een belangrijke rol spelen in de naamvorming.

Artikel 8

In artikel 8 wordt gesteld dat de verleende naamwijziging in uitvoering van het decreet dadelijk uitwerking heeft na overschrijving in de akten van de burgerlijke stand. Ter zake geldt dus niet de termijn van één jaar, voorzien door artikel 6 van de wet van 11-21 germinal jaar XI, binnen dewelke door derden

verzet tegen de naamwijziging kan aangetekend worden. De in dit decreet beoogde naamwijziging betreft immers enkel een wijziging van spelling en/of schrijfwijze ter bescherming van de eenheid van de Nederlandse taal. Zij dient geen particulier belang.

Artikel 9

Om dezelfde reden beperkt artikel 9 het registratierecht tot het ter zake geldend minimum, thans 600 frank.

L. LINDEMANS

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

Artikel 2

Dit decreet vindt enkel toepassing op de wijziging van geslachtsnamen, die gesteld zijn in het Nederlands of in een Nederlands dialect, thans of eertijds gebruikelijk in het taalgebied van de Nederlandse taal.

Het vindt eveneens toepassing op de wijziging van geslachtsnamen, die hun oorsprong vinden in een andere dan de Nederlandse taal, maar waarvan de huidige schrijfwijze een verwoording betekent in het Nederlands of een Nederlands dialect.

Artikel 3

Het verzoek tot wijziging van een geslachtsnaam, ingediend bij toepassing van artikel 4 van de wet van 11-21 germinal jaar XI betreffende de voornamen en de wijziging van namen, kan door de regering niet afgewezen worden, indien het ertoe strekt de geslachtsnaam in overeenstemming te brengen met de huidige spelling en schrijfwijze van de Nederlandse taal onder de hierna voorgeschreven voorwaarden.

Artikel 4

De wijziging van de schrijfwijze mag geen fonetische wijzigingen met zich brengen.

Artikel 5

De wijziging van de spelling moet betrekking hebben op gans de geslachtsnaam.

Artikel 6

De schrijfwijze van de geslachtsnamen, die aanvangen met een aanloop „van", „de", „vande", „vanden" of „vander", kan enkel aldus gewijzigd worden dat de aanlopen gescheiden worden van de stam en dat de aanlopen geschreven worden met een kleine beginletter, terwijl de stam aanvangt met een hoofdletter.

Artikel 7

De beslissing tot wijziging kan door de regering slechts getroffen worden na advies van de Nederlandstalige afdeling van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie.

Artikel 8

Bij afwijking van de artikelen 6, 7 en 8 van voornoemde wet van 11-2 1 germinal jaar XI, wordt de toelating tot wijziging van de geslachtsnaam verleend bij koninklijk besluit, dat uitwer-

king heeft zodra het, op verzoek van de belanghebbende, wordt overgeschreven in de akten van de burgerlijke stand, die hem betreffen.

Op de kant van de verbeterde akte wordt ervan melding gemaakt en de akte wordt niet afgegeven dan met de verleende verbeteringen op straffe van schadevergoeding, zoals bepaald in artikel 1385 van het Gerechtelijk wetboek.

Artikel 9

De wijziging van een geslachtsnaam, bij toepassing van dit decreet, geeft enkel aanleiding tot de heffing van het bijzonder registratierecht, bedoeld door het eerste lid van artikel 249 van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten.

L. LINDEMANS